

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :

Égész évre	--- 66 L.
Fel évre	--- 35 L.
Negyed évre	--- 18 L.
Egy száma ára	--- 1.50 L.

Felolós szerkesztő :

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő :

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal :

Sír. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Erdély szent hőse.

A napokban történt, hogy Nagyváradon áthelyezték Szent László király szobrát az eddig róla elnevezett térről. Az elszállítás megható jelenetek közt folyt le. Nincs mit csodálkoznunk rajta, mert Nagyvárad és Szent László neve közel nyolc és félszázad óta forrott össze.

A legenda azt tartja, hogy mikor László király Nyitra várában — ezelőtt 828 esztendővel — halálát érezte, úgy rendelkezett, hogy Nagyváradon temessék el. Az országnagyok azonban, mivel a test hamar bomlásnak indult, úgy határozták, hogy Székesfehérvárról, a többi király mellett temetik el.

Utba is indították oda. Mikor azonban a fáradt kíséret elaludt, a kocsit magától elindult Várad felé; alig érték utól. Most már nem mertek rendelkezésével szembeszállni s csakugyan ott temették el, az általa építtetett püspöki székesegyházban. Nagy Lajos királyunk korában, Mészesi Dániel várad püspök, a másik két magyar szent — István király és Imre herceg — szobrával együtt az ő lovaszobrát is felállította Nagyvárad piacán. — E szobrokat Kolozsvári Márton és György mesterek készítették, ugyanazok, akikkel IV. Károly cseh király és né-

met császár a prágai Szent-György szobrot csináltatta. A prágai szobor ma is áll; másolatai vannak a budai várban és Kolozsvárról az egyetemi könyvtár előtti Szent-Györgytéren. A várad szobrok a németekkel és törökökkel való harcoknak estek áldozatul 1695-ben. A most elhelyezett szobrot gr. Széchenyi Miklós jelenlegi várad püspök állíttatta a régi helyére. Az, hogy Nagyváradon évszázadok óta áll Szent László király szobra, egyébként sem véletlen dolga. Ez a város volt az ő főhadiszállása Erdély földjének teljes meghódítására és

az itteni állami élet biztosítására irányuló harcok és békés, de mindenképen áldásos munkájában. Segítőtársai pedig az eszégel vagy dzsikeli bolgár származásu könnyü lovas, ijász csapatok, melyeket határvédőkül szintén ő telepített Erdély keleti határára s akik a mai székelyek ősei. A székelyek még évszázadok mulva is Szent László — mint Erdély védőszentje — és az Ur Jézus nevének kiáltásával rohantak a tárokat ellen harcba.

Tudni kell ugyanis, hogy Szent László király koráig Erdélynek csak a nyugati fele tartozott Magyarországhoz. A keleti fele majd-

Szent-László vizez fakaszt a sziklából.

nem lakatlan terület volt. Keleti és déli szomszédságában Moldva és Havasalföld, a ma ugynevezett „régí királyság, vagy regát“ területén, a magyarral rokon, de meg nem telepedett, hanem folytonos kalandokban ide-oda vándorló kunok és bessenyők éltek. Még pogányok voltak s állandó betöréseikkel nyugtalanították a magyar földet. Maga Szent László király sokat harcolt velük. Harcaiban azt az utasítást adta vezéreinek, (mint az jó keresztényhez illik, de akkoriban épen nem volt szokásos, pláne pogányokkal szemben), hogy — az emberéletet kimélni kell. A foglyokat az ország belsejében telepítette le, hol azok áttértek a keresztény vallásra és rövidesen beolvadtak a magyarságba.

Az utána következő magyar királyoknak már kevesebb közvetlen bajuk volt e népekkel. A székelyek biztosították a keleti határt, a déli szomszédságban pedig magyar védnökség alatt keletkezett és erősödött Havasalföld fejedelemség. A kunok és bessenyők is beadták rendre-rendre a derekukat. Egy részük áttért a nyugati kereszténységre és magyarrá lett; más részük a görög keleti románságba olvadt be. Utolsó tömegeiket a tatárjárás hajtotta Magyarországra; ugyanez a veszedelem sodorta el azokat, akik otthon maradtak. Helyükbe keleten a tatárok léptek, akik ellen Nagy Lajos királyunk harcolt sokat és ellenük Moldova-fejedelemség kialakulását támogatta hathatósan. A tatárok később török fenhatóság alá kerültek, áttértek azok vallására s még a fejedelemség korában is gyakori betöréseikkel tették rettegetté nevüket Erdélyben.

Szent László királyt a kunokkal vívott harcai révén, számtalan monda említi Erdéllyel kapcsolatosan. Kalotaszegen és annak környékén nagy mennyiségben fordul elő a *Szent László pénze*. Pénz alaku apró kövek ezek s a hagyomány ezt tartja róluk: A menekülő kunvezér, hogy a király katonáit lassítsa az üldözésben, ezüst és arany-pénzt szórt azok elé. Mikor a király látta, hogy a csel sikerül, mert a katonák a pénzre vetik magukat, imádkozott Istenhez, hogy tegyen csodát, változtassa kővé a pénzt. Isten meghallgatta imáját s mert a vitézek azt hitték, hogy a kunvezér becsapta őket, — csak annál nagyobb hévvel támadtak utána. Szórhatta azután a pénzét!!

Máskor meg a kevés kísérettel barangoló király egyszerre csak nagy csapat kun előtt találja magát. Kénytelen menekülni. Mikor már a nyomában vannak, az Ur csodát tesz kedves

hőséért, mert az üldözők előtt egyszerre csak szétválnak a *tordai hasadék*. A tetején mai napig mutogatják a király lova patkójának nyomát...

Ugyancsak itt történt, hogy amikor a kunokat üldöző csapata már maga — tehetetlen volt az égségtől és a szomszúságtól, az Ur szarvas és bölénycsordát vezetett hozzájuk s a vadállatok szeliden engedték, hogy lemészárolják és meglakmározzák őket. A lakoma végével pedig csata-bárdjával — mint egykor Mózes a pusztában — *vizet fakaszt* a sziklából.

Szent-László kiszabadítja a magyar leányt a rabló kún kezéből.

Erdélyi régi templomok mészrétegei alatt gyakran kerülnek elő falfestmények, még abból az időből, mikor a magyarok valamennyien katolikusok voltak. E képek ábrázolásai közül talán sohasem hiányzik a mezőszéki *Kerlés falu* határában; Cserhalomnál szintén a kunokkal vívott harcnak (1074) az a jelenete, hogy László — akkor még fiatal herceg — a rabló kún kezeiből megmenti Ernyeai főispán gyönyörű leányát.

Még egy nevezetes esetet őrzött meg a hagyomány az *élő királyról*.

Történt „hogy az Isten, magyarok Istene,
Nagy haragra gerjedi népének ellene,
És monda: erőmet rajtok megmutatom,
Elsérvén őket, földjüket másnak adom.“

A népet pestis, a „fekete halál“ tizedelte. Kétségbeesve, már azzal a kéréssel fordultak a királyhoz „aki úgy kesergett a csapáson, mint az anya fiainak pusztulásán“, — hogy térjenek vissza a pogány vallásra, mert Hadur biztosan azért bünteti őket, hogy elfordultak tőle. A király imával fordult az egyetlen, igaz Istenhez:

„Hatalmas Uristen! Seregeknek Ura!
Haragod e népre ne gerjedjen újra.
Oh, ne vond el tőlük lelkednek világát,
Inkább orvosold meg elméik vakságát;
Nagy Isten! mutasd meg erejét csudádnak:
Teremts csodát nekik: *hisznek, mikor látnak!*“

Az ima alatt látomása volt a királynak. Bement sátorába, királyi pompába öltözött és ijáat vett kezébe. Ahova a kilőtt nyíl esett, egy „keresztfü“ nevű jól ismert növény volt, mely a pestis ellen jó orvosságnak bizonyult. Ezóta *Szent László fűvének* hívja a magyar nép.

László királyt valósággal bálványozta népe. Egykori irásokban ilyeneket olvasunk róla: „Fénylik vala minden mennyei szeretettel, bölcsességgel, kegyességgel és a Szent Léleknek malasztjával, mint az égen való fényes hajnalcsillag“. Nem volt akkor a keresztyén világnak derekabb uralkodója, mint ő. Érthető tehát, hogy mikor a pogány kézre jutott Szentföld visszafoglalására készülődtek a keresztyének, őt szemelték ki fővezérnek. Ezt azonban már nem érte meg; a készülődések kezdetén meghalt, 1095-ben.

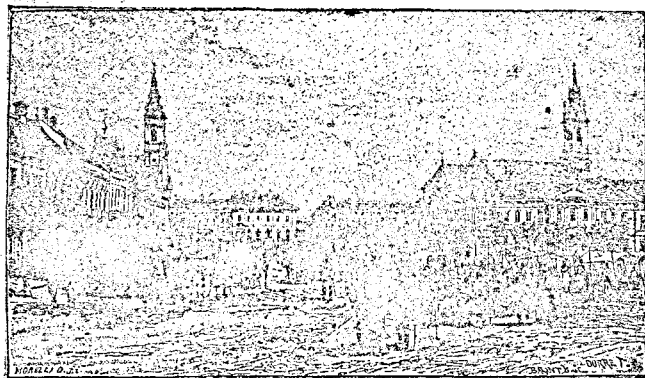
A bajba jutott székelyeknek azonban még háromszáz esztendő múlva, sirjából kikelve is, segítségére volt. Nagy Lajos korában történt, hogy a székelyek már három napja harcoltak Laczfi Endre erdélyi vajda vezetése alatt a tatárokkal. De az ellenség számbeli nagy túlsúlya miatt nem boldogultak velük. Egyszer csak a harmadik napon, a tatárok minden *láttható ok nélkül*, eszeveszett futásnak erednek. A székelyek utánuk, szokás szerint Szent László nevét kiabálva. Sokat elfogtak és Nagyváradon megkeresztelték őket. Ekkor beszélt egy öreg tatár:

„Nem a székely, nem is Laczfi,
Kit Isten soká megtartson;
Hanem az a: *László, László!*
A győzött le minket harcon:
A hívásra ő jelent meg,
Vállal magasbb mindeneknél,
Sem azelőtt, sem az azóta
Nem láttuk azt a seregnél!“

A vitézek nem szívesen mondtak le a dicsőégről, még védőszentjük javára sem. — De a plom óre szavahihetően állította:

„Hogy három nap a sírboltban
Lászlót hiában kereste;
Negyednapra átizzadva
Találtatott boldog teste.“

Igy kelt védelmére népének még halála után is a szent király, akiről irva vagyton, hogy: hős volt, mint oroszlán és szelid, mint galamb; az ellenséggel szemben győzhetetlen, a legyő-

Szent László-tér Nagyváradon, ahonnan a Szent király szobrát eltávolították.

zött iránt irgalmas és nagylelkű, a gyengékkel és védtelenekkel szemben szabadító. Az emberek csodálták, az Isten szerette úgy, hogy csodákat is tett érte. Nekünk, megpróbáltatásokban élő szegény magyaroknak igaz gyönyörűségünk és édes büszkeségünk; ezerszázados történelmünk égen egyik legtündöklőbb csillag...

Dr. Buday Árpád.

A Magyar Párt köréből.

Az Intéző Bizottság ülése. — A Párt állásfoglalása a hadizóna megszüntetése és a választói névjegyzékek kiigazítása tárgyában. — A csikmezei szenátjri állásra a Párt jelölije Görög Joachim sepsiszentgyörgyi kanonok püebánus.

A Magyar Párt Intéző Bizottsága folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését az Intéző Bizottsági tagok nagy szárnának részvételével Ugron István elnökle mellett. Az ülésen a titkár részletesen beszámolt az időközben tett intézkedésekről. Bejelentette, hogy az iskolai sérelmek tárgyában a marosvásárhelyi rendkívüli nagy gyűlésen elfogadott határozati javaslatot a kidolgozott memorandummal együtt a Párt elnöksége eljuttatta a Miniszterelnökhöz, Ő Felsége személye körüli miniszteréhez és a törvényhozás két házához. A memorandumra eddig válasz nem érkezett. Ugyancsak a mult ülés határozatából kifolyólag a hadizóna megszüntetése és a választói névjegyzékek megfelelő kiigazítása tárgyában a belügyminiszterhez és a minisz-

tereinkhöz intézett a párt elnöksége felterjesztést. A választói névjegyzékek kiigazítására nézve a Párt elnökség *elutasító* határozatot kapott.

Az Intéző Bizottság kimondotta, hogy e tárgyban a fennálló törvények és az új alkotmány ide vonatkozó rendelkezéseinek figyelembevételével részletes tanulmányt fog kidolgozni és azt mentől hamarabb el fogja juttatni az illetékes tényezőkhöz különös tekintettel a parlament elé kerülő új választójogi törvény tárgyalására. A tanulmány elkészítésével dr. Gyárfás Elemér és dr. Berkes Sámuel intéző bizottsági tagokat bízta meg.

A Párt ügyviteli szabályzatának körültekintő megtárgyalására és megfelelő kidolgozására az Intéző Bizottság egy hét tagú bizottságot küldött ki, amelynek feladata az ügyviteli szabályoknak a jövő intéző bizottság ülésére való elkészítése. Sándor József indítványára elhatározta az Intéző Bizottság, hogy az intéző bizottsági üléseknek rendőrhatalósági engedély nélkül való megtarthatása iránt a Párt elnöksége közvetlenül Petala Miklós hadtestparancsnokhoz fordul, kérve egyúttal, hogy a nem indokolt hadizóna megszüntetése iránt saját háts körében intézkadjék.

Behatóan foglalkozott a Párt a Br. Jósika Sámuel elhalálozásával megüresedett csikmegyei szenátori állás betöltésével. Figyelembe véve a Magyar Párt csikmegyei tagozatának és a választóközönségnek állásfoglalását, szenátori állásra egyhangulag Görög Joachim sepsiszentgyörgyi kanonok plebánost jelölte. A választás augusztus 3—4-én lesz és jelek szerint Görög Joachim megválasztása teljesen bizonyosra vehető.

Itt említjük meg, hogy az Intéző Bizottság a nyári szünetre való tekintettel jövő havi ülését nem fogja megtartani. Ha az események az ülés összehívását szükségessé teszik, az intéző bizottsági tagok külön meghívót fognak kapni. N.

A „Blausch“-féle „Haematinum“

aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, sápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

Hogyan töltsse a diák a nagy vakációt?

E lap olvasói között számos olyan szülő akad, kinek fia most jött haza valamelyik városi iskolából, kollégiumból, gimnáziumból. És van e lapnak számos érettebb diák olvasója is. Szülő és diák egyaránt örvend ennek a hosszú nyári vakációnak. A szülő boldog, hogy fia egy évvel újra közelebb jutott ahhoz a célhoz, hogy valamikor meg tudja keresni kenyerét. S hogy most a gyermek otthon van a szülői ház körében, nem kell a távolba gondolni rá s hogy legalább két hónapig nem kell tanítási költség. A diák is boldog, hogy egyelőre vége a kemény tanulmánynak, hogy a jól végzett munka után lehet egy kicsit lustálkodni, tétlenkedni, vakációzni.

Hát éppen erről a vakációzásról akarok egy-két szót mondani minden gyermeke jellemére gondoló szülőnek s minden értelmes diáknak.

Az első, amit mondani akarok az, hogy gondatlan az a szülő és léha az a diák, aki a vakációzás alatt tétlenséget ért. Hibát követnek el az apák és az anyák, ha belenyugszanak, sőt természetesnek tartják, hogy gyermekük e két hónap alatt semmi komoly munkával ne foglalkozzék. Bűnös mulasztás, ha a diák nyáron csak urizál, ruhájára, gyomrára és szórakozásra gondol.

Ez a gondatlan semmittevés, az ilyen semmire nem gondoló nemlőrödömség, semmi jót nem hoz. Ellenkezőleg: melegágya sok olyan fogyatkozásnak, lelki burjánnak, amelyik sokszor csak évek múltán, de valamikor biztosan kidugja a fejét. Nincs szomorubb dolog, mint amikor az ember végig megy egy-egy magyar falun és látja, hogy a falu diáksága még városban is feltűnő, kinyalt s kikent-kifent öltözetben tétlenül ödög le s föl, cigarettázik és korcsmázik, holott a falu népe ugyancsak izzad a nehéz dolog időben. A szülők erre sokszor azt mondják: Pihenjenek szegények — s még pénzt is adnak bőven a pihenéshez.

Pedig hát érdemes szülők és fiatal diákbarátaink ez helytelen dolog s téves felfogás. A vakáció nem jelent folytonos tétlenséget, urizálást s minden komoly munkának félrelökését. A dologtalanság, az állandó foglalkozásnélküliség csak a műveletlen emberek tulajdona és mindig romlásra vezet. *Munkásság az élet sója, a romlástól mely megóvja.* A vakáció, a pihenés ne legyen hát semmittevés, de legyen munka. Természetesen másnemű, mint az iskolai munka; olyan legyen az a nyári foglalkozás, ami egybevdg a család a falu életével.

Igy pl. a földmives, a falusi gazdálkodó, vagy egyáltalán gazdaságot folytató szülők (papok, tanítók, birtokosok) gyermekei csak vegyenek részt minden mezei munkában, mint a szénagyűjtés, kapálás, aratás. Egészséges és ha pillanatnyilag fárasztó is, de még

edző foglalkozások ezek. Falusi gyerekek szegény, ha nem tudja, nem érti ezeket a munkákat. Hogy tudja majd ellenőrizni és vezetni a maga gazdaságát e nélkül? Tudni, érteni kell a gazdasági munkát. Kell annál inkább, mert ki tudja, hogy nem kell-e valaha éppen ezzel fenntartani a családot? Ismerek két járásbíró, akik — miután állásukból távozniok kellett — kaszálni jártak napszámba és arattak részibe és úgy tartották fenn családjukat. Mind a kettő falusi székely fiu volt s milyen jól tették, hogy annak idején apjuk gazdaságában a nyári vakáción arattak és kaszáltak! A szülők fogják be diákgyermeküket minden gazdasági munkába. A gyermekek pedig vegyenek részt jó kedvvel és szívesen. Ez a változatos munka fogja megadni a testnek az erejét és a léleknek frissességét. Ez az egészséges vakációzás a munka derekas folytatása, de változott helyzetben. Magam is részt vettem gyermekkoromban az édes apám gazdaságában előforduló minden kézi munkában: gyomláltam, szénát gyűjtöttem, arattam, kaszáltam. Sohsem bántam meg. Sőt ma is kívánom: Bárcsak felüdíthetném idegeimet azzal, hogy újra kemény munka között falusi életet élek. Ostoba ember, aki szegényli megfogni a szerszám nyelét. Hát azok mit csinálnak, akiknek a szülői nem gazdálkodnak? Napszámba menjenek, iparba álljanak? Erre egy a felelet: minden diák a nyári vakáción tekintse magát olyannak, mintha ő nem volna diák, hanem állandóan a családban élne. Dolgozzék úgy és azt, amit kellene dolgoznia, ha sohase ment volna — kolégiumba, magasabb rangú városi iskolába. Ebből következik, hogy igenis meg kell fogni a szerszám nyelét. Ma már sok városi diák tanul nyáron mesterséget, noha atyja kereskedő vagy hivatalnok. Hogyne tanulna hát az, akinek atyja éppen — iparos?

A családban és a családtagokkal együtt végezhető foglalkozás mellett még a következők kínálkoznak hasznos időöltésül: növénygyűjtés (tudományos herbarium készítése vagy gyógynövények szedése); rajzolás, festés, fényképezés. A nagyobb diákok pedig följegyezhetik és leírhatják a falu népének szokásait, dalait, meséit, nyelvét, táncát. Ezen a téren kiváló szolgálatot tehetnek önmaguknak s a tudománynak. Senkinek sem mutatja meg magát oly gyakran és közvetlenül a néplélek, mint azoknak, akiket jól ismer s akikkel együtt él. Sok olyan jelenségnek lehet a falun élő értelmes ifjuság a feljegyzője, aminek a magyar nép megismerése és a magyar kultúra szempontjából kiváló becsé van. Tanító és papjelölteknek pedig ezen kívül még a későbbi hivatalviselést is könnyebbé teszi, ha ismerik a népet. Ezért már az iskolában utasítani kellene őket, hogy a néptanulmányozás munkássá legyenek. Mindenkinek, de a jövő nemzedéknek s abban is éppen a pap- és tanító-

embereknek elengedhetetlen kötelessége alaposan és jól megismerni a magyar falu népét.

Még százféle hasznos foglalkozást üzhet a vakációzó diákság. Csak egynek nem szabad odaadni magát: a téllenségnek. Hiszem is, hogy nem akad komoly magyar ifju, aki fejt az édes semmittevés párnájára hajtáná még a nagy szünidőben se. *De ne akadjon egy értelmes magyar szülő se, aki eltűrje azt, hogy fia két hónapon át munkanélkül csatangoljon.* A vakáció ne jelentsen semmittevést, hanem jelentse azt, hogy a magyar ifju más természetű, az iskolában nem gyakorolható testi vagy szellemi munka folytatásával fokozza testének rugalmasságát s elméjének műveltségét. Semmiféle munka nem szegény, csak a téllenség — bűn.

Dr. Kristóf György.

KÜLFÖLD

A Balkán forrongása. A közelmúltban olyan események játszódtak le a világpolitikában, amelyek nagyon megváltoztatták a balkáni államok hatalmi viszonyait. Vegyük rendre ezeket az eseményeket. A lausannei konferencia befejeződött s főeredménye az, hogy Törökország hatalmasabb állam lett, mint volt a háboru előtt. A megegyezés szerint a nagyhatalmak megszálló seregei rövidesen kiürítek Konstantinápolyt, Keleten a határt a törökök kívánsága szerint szabályozták és belenyugodtak abba, hogy Törökország nyugati határa mélyen előtörjön a Balkán-félszigetre. Törökország tehát újra balkáni hatalom lett, amelynek háta mögött Kisázsia hatalmas erőforrásai állanak. A másik fontos balkáni változás, hogy Bulgária szakított a nemzetietlen politikával és új kormánya alatt hatalmasan kidomborítja önállóságát. Sztambulinszky már ott tartott, hogy Bulgáriát bele akarta olvasztani Jugoszláviába, illetőleg a megalakítandó balkáni szláv nagy birodalomba. Ennek a tervnek vége és ma már Bulgária nem barátja, hanem a régi versenytársa, sőt ellensége Jugoszláviának. Keleten tehát nagyon veszélyessé vált a helyzet az ujonnan alakult Jugoszláviára, mert Bulgária és Törökország minden jel szerint együtt fognak dolgozni ellene. De Jugoszlávia fölé nyugatról is vészes felhők gyülekeznek. Olaszország ugyanis minden megegyezés ellenére teljesen magának követeli Fiume kikötő-városát. Mussolini a vidéki városokban tartott beszédeiben nyíltan hangoztatta, hogy nem sokára eljön az idő, amikor nemcsak Fiumét, hanem Dalmácia parti városait is elfoglalják az olaszok. Így hát Jugoszláviának nemcsak belső bajai mérgesednek el mind nagyobb mértékben, hanem kívülről is csak rosszal várhat. Vigasztalása lehet, hogy Romániával

sikerült a katonai egyezményt megújítani. Viszont éppen a bulgáriai események kapcsán láttuk, hogy a két ország érdekei nem mindenben fedik egymást s így a közötti egyezség a veszély pillanatában könnyen felborulhat. Amint láthatni, a Balkán helyzete egyáltalán nagyon ingatag. Ha az angolok és franciák között beállana a szakadás: a Balkán is újra lángba borulna s ma tudni sem lehet, hogy milyen új állami elhelyezkedések menének végbe Európában.

Változások Oroszországban. Ugy látszik, Oroszország mind előbbre halad a kijózanodás útján. Nagyobb belső megrázkódások nélkül az egész orosz nemzet életére döntő hatású események játszódnak le. Közeli jövőből a kormányformában estek lényeges változások. Eddig Oroszország — ugyszólva — darabokra volt szakgatva. Egyes részeit csak a közös nyelv és a szovjetrendszer tartotta össze. Most a népek formailag is egyesültek s így az egységes Oroszország megint helyreállott. A multhoz képest az a különbség, hogy most nem a cár áll az állam élén, hanem választott politikusok. A szovjetrendszer is változott: Oroszországnak ma körülbelül olyan kormányformája van, mint az amerikai Egyesült Államoknak. Vajon milyen külpolitikát fog követni az új Oroszország? Bizonyosnak látszik, hogy sokkal erélyesebben fog föllépni nyugati szomszédaival szemben, mint a szétdaraboltság és belső viszályok idejében. Valószínű, hogy a besszaráblai kérdés rendezése is rövidesen fölvetődik. A szomszéd államoknak tehát az orosz események komoly gondokat okozhatnak.

Mi tartja össze az antantot? Az angol-francia ellentétéről soha sem beszéltek többet, mint a mult napokban. Ugy látszott, hogy Anglia végképpen hátat fordít Franciaország erőszakos politikájának. Nos, ez a szakítás egyelőre mégsem fog bekövetkezni. Vannak a világpolitikának egyéb rugói, amiket a számító Anglia önmagára nézve még veszélyesebbnek tart, mint a francia hatalmi törekvéseket. Németország és Oroszország feltűnő módon barátkoznak! Legutóbb kereskedelmi szerződést kötöttek, amelynek értelmében Oroszország nagymennyiségű gabonát fog szállítani Németországnak. Viszont Németország az orosz ipari szükségletet fogja fedezni. Ez a szövetekezés egyformán féltelmes mind az angolokra, mind a franciákra. A féltelmem pedig nagy összetartó erő. Valószínű, hogy az antantot is még sokáig együtt fogja tartani.

Szolga tanul gazdájától. Az antant-hatalmak a világháború folyamán gyarmataik műveletlen népeit is harcra velették. Különösen a franciák nagyon sok afrikai néget képeztek ki és állítottak a legelső harcvonalba. Most a rajna-menti és ruhr-vidéki megszállásoknál is előszeretettel alkalmazzák a félvad fekete csapatokat a németek megaláztatására. A botnak azonban két vége van. Az Európában kitanult feketék kezdenek rájönni, hogy őket a fenér faj gonoszul elnyomja és hitvány eszközzel használja. Éppen a francia főnhatóság alatt élő négerék közt veszedelmes izgatás indult meg az európaiak ellen. Afrika műveltebb részein röpiratokat terjesztenek, amelyekben ilyen biztatások álla-

nak: „A néger népnek most egy kívánsága van, az t. i. hogy az idegenek, bármely fajhoz tartoznak, Afrika földjét, a feketék hazáját elhagyják. Nekünk ki kell használnunk a kedvező pillanatot, hogy szabadságunkat újra kivívjuk, harcolunk testvéreink elnyomói ellen, legyenek azok franciák, angolok vagy más nemzetek.“ A négerék nagy mozgolódása, minden jel szerint, kapcsolatban van az indusok forradalmi törekvéseivel. Mindannyiuk háta mögött áll Oroszország, amely az elnyomott népek elégedetlenségét a forradalmi tanítások terjesztésére használja ki. Az egymást marcangoló európai népeket mind Ázsia, mind Afrika felől kárörvendő népek figyelik...

Mikor az idő beszél.

Újsághír: A miniszter a marosszentimrei református templomot a hozzátartozó paróchiával és földekkel a görögkathólikus egyháznak adta át.

Emlékszem!... Akkor is csillogott a Maros ezüst teste itt a dombok alján... Szeszélyesen kanyarogva akkor is ily kacéran ölelte át és csókolgatta a fűzes partokat... Egyszer csak jött a sebes szárnyu hír, hogy százezerrel közeleg a török. Kegyetlen janicsárjai végpusztulással fenyegetik a marosmenti magyarságot!... Fegyverre! Fegyverre!...

És megtörtént a halálos összecsapás a szentimreai síkon. Hunyadi János katonái „Jézus!“ kiáltással rohanták meg a félhold nyüzsgő hangyatáborát. A diadal a magyaroké lett! A győzelem babérja, a törökök zászlói, az elesettek drága kincsei, a megmérhetetlen zsákmány Hunyadi kezébe került.

Láttam, mikor a fővezér térdre borult s hálát adott az Égnek, hogy az Ompoly vize, a Maros martija, ellenséges, pogány vértől piroslik.

— A sok kincessel templomokat építék a keresztény Isten tiszteletére! Ezen a magas dombtetőn is álljon egy kőtemplom, mely messze hirdesse, hogy e földön nem pogány az ur! — szolt Hunyadi.

A templom elkészült. A falu népe örömmel sietett az új falak közé. Az oltárnál csillogó aranyban öltözött pap latin zsolozsmákat énekelt, de a tömjénfüsttel együtt száz és száz magyarnak magyar imája szállott fölfele.

Este megcsendült a kis harang lágy, édes szava. És hangja szállt... szállt a csöndes, ájtatos völgyön át... Ave Mária!

Barna, tüzes szemű hajadonok, gyöngö virágszálak e templomban esküdtek örök hűséget deli magyar jegyeseiknek... És estéknél, mikor a bűnbánat a szivekbe száll, jó magyar lelkek e falak misztikus félhomályában mormolták el a mea culpát.

Jött azután egy újabb korszak. A lelkek vergődésének korszaka, midőn kétségek és szellemi szorongások fogták el az ember agyát... „Csak úgy leszek boldog, ha nem kell mindent hinnem! Csak úgy tudok örülni az életnek, ha száműzöm lelkemből azt, aminek igazában kételkedem.“

És az ősz szakállu pap helyett egy szép napon fiatal, tüzes lelkű predikátor került a szószékre... A

gyertyafényes oltár, a mátyrok szobrai, a diszes mise-
tűk kikerültek a templomból... S felhangzott egy
de nem szokatlan hangú dal: Erős várunk az Isten!

E naptól fogva magyar szónál egyéb nem hang-
zott e templomban. Még a vitéz urak sarkantyú pen-
gése is magyarul csengett. S lenn a völgyből boldog
emberek büszkén, jólesően tekintettek föl a dombte-
rségre s a torony messzire fénylő gömbjére, mely mintha
a magyarság tömör egységét jelképezte volna.

Miért nem maradt ez örökre így? A nemzet fiai
miért hasonlottak meg egymással? Miért harcoltak test-
vérharcot? Láttam, hogy a magyarság a századokon
tereszttől tartó küzdelmekben egyre fogyott... A török-
oltár dulások, a labanc-kuruc csaták könyörtelen puszt-
ításai mindegyre gyéritek a magyar kalász termését.
S mikor nagy későn a maroknyira olvadt magyarság
elbűcsudott: a Maros völgyében hangja már egész
szépen lett... Kiáltására a visszhang nem felelt ma-
gyarul. A távolból kéklő hegyekről már nem magyar
szó hangjait hozta a szél... A síró tilinkó már
más népek a fájdalomtát tolmácsolta... Én tudom,
hogyan történhetett ez?!

*

Ime a szentimrei templom hajójában most ismét
egy újabb liturgia csendül meg.

És magyar dal többé nem fog hangzani ősrégi
között...

Nem érzed vén templom, hogy a világ egészen
megváltozott? Nem érzed, hogy kipusztult a régi fészek?
Nem fáj neked a turáni átok, mely sorainkat még most
s állandóan fogyasztja? Nem!... Te csak meredten,
bámulsz továbbra is a távol kódébe...

Hisz kőből van a te szived! *Teleky Dezső.*

Olvasóinkhoz! Tisztelettel felkérjük
olvasóinkat, hogy a szerkesztői üzeneteket szor-
almasan sziveskedjenek átolvasni, minthogy a
párt előfizetések ügyében idő és költség ki-
mérés szempontjából üzeneteinkben emlékezünk
meg. Ugyancsak felkérjük olvasóinkat, hogy az
előfizetési díjakat minél előbb kiegyenlíteni szí-
veskedjenek, hogy lapunk küldése akadályba ne
akadályozzék.

Papok nagy gyűlése. Az erdélyi református
lelkész egyesület a múlt héten tartotta meg évi köz-
gyűlését Tordán. A vallásszabadság ősi városában
mind a hatóságok, mind a testvér egyházak nagy meg-
tisztulással fogadták a református lelkészeket. A tanács-
kozás során, amely Nagy Lajos tükári jelentése után
megindult, sok időszerű kérdést megbeszéltek. *Kádár*
javaslata a lelkész-képzés ügyét tette vita tárgyává.
József málnási lelkész a papság legégetőbb
kérdésével, a nyugdíj intézettel foglalkozott. Indítványt
adott, hogy a lelkészek addig is, amíg a nyugdíj intézet
nem áll meg, állami segélytük ötszázalékát ajánlják föl a nyomorgó
árva és özvegyek segélyezésére. *Tarnóczy* Lajos
javaslata a bizottságot küldenek Bukarestbe a király-
i melléki református püspökség megszervezésének
ügyére. A további előadások sorából közérdekű
Derzsi Endre értekezése, amely arról szólt, mi a
munkája az ifjúság körében? *Gergely* Ferenc mun-
kájának a kor uralkodó bűneit tárta föl s az erkölcsi
szűrésére hívta föl lelkész társai figyelmét.

Egy kis összehasonlítás. A román nemzeti
párt lapja: a *Patria* aligha szívesen ír kellemes és elis-
merő dolgokat Magyarországról. Most mégis Magyar-
ország előnyére nyilatkozik. „A legyőzött és szétdara-
bolt Magyarországon alig hallani évenként egy-két vasuti
katasztrófáról. Romániában pedig a „gazdasági helyre-
állítás“ kormányának idejében öt nap alatt két nagy
vasuti katasztrófa történt, rengeteg halottal és sebesült-
tel. Egészen bizonyos, hogy Magyarországon szigorúan
meg fogják büntetni a bűnösöket akkor is, ha senki
sem követeli az eljárás megindítását, míg Romániában
mostanig sem sikerült kinyomozni, hogy ki a hibás.”

Újéletre kelt folyóirat. A református teologia
tanári kara lelkes, fáradhatatlan munkásságot fejt ki az
egyházi közszellem fölélesztésére. Tanfolyamok, vidéki
látogatások, ifjúsági konferenciák nehéz munkájával
igyekeznek megtörni a közönyt és a nehéz idők
megértésére buzdítani a lelki vezetőket. Mostan irodalmi
téren is fölfegyverezték magukat: újra megindították
Az Ut című folyóiratot, amelynek célja a lelkipásztorok,
tanárok, tanítók segítőtársa, bajtársa lenni, támogatni
őket a nemzet- és egyház építő munkában. A megje-
lent hármas számban a rovatoknak gazdag sorozata
nyújtja az általános érdekű és aktuális cikkeket. Rovatok:
igehirdetés, gyülekezeti munka, vallásos nevelés, tudom-
ány és világnézet, irodalom, egyházi szemle. *Az Ut*
önálló kis füzeteket is kiad, amelyek kitűnő segítséget
fognak nyújtani a lelkipásztornak az építő munkában.

Ilyen füzet: *A református presbíter kis kátéja.*
Huszoney kérdésben és feleletben nyújtja mindazokat
a tudni és tenni valókat, amik a presbíteri munkának
értelmét és díszit adnak. Ha falusi magyar testvéreink
e kis káté tanácsait megfogadják: mennyi bajunk lenne
orvosságot, mennyivel bizonyosabban remélhetnénk
egy szebb jövőt. *Az Ut* megindulását bajtársi me-
legséggel üdvözljük. (A folyóirat előfizetése egész
évre: 80 leu. A külön füzeteké példányonként 2 leu.)

Halálos hőség. A nyár áldott melegével végre
hozzánk is beköszöntött. Vajha ezen a fokon maradna
és ne változnék csapássá, mint a nyugati országokban.
Angliát izzó hőség borította el, amely rengeteg ember-
halált okoz. Franciaországban még nagyobb a hőség.
Pusztító viharok és fejhőszakadások vonulnak végig
egyres vidékeken. Spanyolországban Saragossa városa
környékén földrengéssel együtt tomboltak a viharok,
a mezők tavakká változtak a felhőszakadásoktól. A
budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint Kö-
zépeurópában is nagy hőség várható, de hóhullámok
nem szakadnak ránk olyan pusztítóan, mint a parti
államokban.

Rablóvilág Besszarábiában. Párját ritkító rabló-
támadás történt a besszarábiai Rascani mezővárosban.
Egy este 9 órakor katonailag szervezett rabló csapat pus-
kával, kézigranátokkal és revolverekkel bőven felfegy-
verkezve körülkerítette a várost, azután katonai ter-
szerűséggel utcáról-utacára előrehatolt. Közben a rablók
szüntelenül lövéseket adtak le fegyvereikből és kézi
granátokat dobáltak a járóelőkre. A lakosok megré-
mülve házaikba menekültek és a rablóbanda szabadon
garázdálkodott az utcákon. A támadás főcélja Pusztitlc
bőrnagykereskedő raktárának kifosztása volt. A fegy-
veres banditák fejszével betörték az üzlet ajtaját és
miután néhány kézigranáttal elriasztották a tulajdonost
és családját, nyugodtan szekérré rakták a drága holmi-

kat és bántatlanul elávoztak. Később a hatóságok megkezdték a rablók üldözését, de minden eredmény nélkül. A Fő-utcának valamennyi ablaka be van törve, a kapuk kifeszítve, a falakon puskgolyók nyomai.

A Franco Româna biztosító intézet (a Magyar Francia jogutódja) 10%-os díjkedvezményt ad azoknak, akik a Magyar Nép útján jelentik be biztosításukat!

Egyházi és kulturális mozgalmak

Templomszentelés Katona községben.

A kolozsmegyei Katona községben ezélt három évvel tüzvész pusztította el a róm. kath. templomot, mely azóta a Stáius áldozatkészségéből újraépült. Az új, csinos templom beszentelésére érkezett ki július 7-én gr. Majláth Gusztáv Károly püspök, dr. Hirschler József kolozsvári főesperes-prelátus kíséretében a Mezőségnek ezen a főbb forgalmi útvonalától félreeső, nagy községébe. Lent a tónál a gr. Logothetti család férfitagjai, valamint magyar és román legényekből álló lovasbandérium fogadta a főpásztort. Délután a harangok szentelése s este az új oltárokba elhelyezendő ereklyék ünnepélyes átvitele követezett a plébániáról a templom mellett felállított lombsátorba.

Másnap, vasárnap már reggel 7 órakor kezdődött a templomszentelés ünnepélyes szertartása, melyet püspöki nagymise, majd a templom szép fenyves kerijében a bérmálás szentségének kiosztása követezt. Mindkét nap a hívőknek s más vallásuaknak a legtávolabbi környékről is összerégett lelkes sokasága vett részt a megható ceremóniákon.

A plébánián tartott nagyebéden a püspök meleg szavakban halás elismerését fejezte ki Lukács Vilmos plébánosnak, Nagy József földműves, gondnoknak, az egyháztanácsnak, a híveknek a templom újraépítése, valamint a mai templomszentelési ünnep szép előkészítése körül kifejtett lelkes buzgólkodásukért. Köszönetet mondott továbbá a helybeli gör. kath. egyház híveinek, kik olyan szépen osztozkodtak latin szertartásu testvéreiknek örömeiben, s kiknek nevében az érkezéskor Danila esperes, az ünnepi ebéden dr. Stupineanu lelkész üdvözölték a püspököt.

A helybeli notabilitásoknál tett látogatások után a püspök a késő délutáni órákban harangzugás s lelkes éljen és să trăiească kiáltások között indult vissza székhelyére, Gyulafehérvárra. (L.)

A bethleni ref. egyház június hó végén rendezte a második műkedvelői előadást ez évben. Első ízben az egyház földművelői fiatalosága adta elő „A piros bugyellárás” című népszínművet husvét II. és III. napján, — legutóbb pedig az egyház iparos és intelligens tagjainak közreműködésével „A nagy mama” került színre Csiky Gergelytől. Mindkét előadás igen szépen

sikerült. Az erkölcsi siker mögött, mely kísérte az előadásokat, nem maradt el az anyagi sem, mellyel egyházunk védőbástyája, az iskola, nyert támogatást. A darabok betanítását lelkész és Balázs Elek tanító végezték fáradságot nem ismerő buzgalommal.

Itt említi meg azt az elismerésre méltó eredményt, melyet elért a bethleni ref. gyülekezet az egyemes adózás terén. A felsőbb hatóság által kirótt egyemes adót ugyanis már csaknem mind megfizették a hívek. Adó címen begyűlt 14000 leu, társadalmi adómányokból e célra 9000 leu, összesen 23.000 leu. Az egyház tagjai teljes megértéssel fogadták az adózás kötelezettségét s ki ki tehetségéhez mérten sietett támogatására az egyház védőbástyájának, iskolájának, ugyanarra, hogy az egyháztagok legnagyobb része megfizette az adót s remélhető, hogy mire az adózás esztendő aug. 1-vel lejár, a még hátralékban levők is eleget tesznek egyházuk iránti kötelezettségüknek. Ilyen formán az iskola 2 tantervének fizetését havonként kiutalhatta pontosan az egyház.

A mely gyülekezetnek messzi távol Erdély minden részén az ég felé emelkedő templomaiban ilyen hívő imádják az Istent, azon gyülekezeten valóban meg fog látszani az Isteni lélek építő hatása, Istennek áldása.

Templomszentelés Asszonynépén. Gyönyörű szép ünnepe volt az asszonynépei magyarságnak e hó 8-án. Ekkor szentelték fel az új református templomot amit a községnek 18 református magyar családja részben pénzedományból, részben saját kezemunkájával épített meg. Ez az alsófehérmegyei kisközség gyönyörű példáját adta annak, hogy mit tud elérni a legkisebb gyülekezet is, ha egyetértés és a közügyért való áldozatkészség él lelkében.

A templomszentelési ünnepen egy lélekéből szóló és lélekhez szóló szép megnyitóima után János Lajos marosujvári ref. esperes magasröptű avatási beszédben adta át a templomot rendeltetésének. Szilágyi Aladár helybeli ref. lelkész pedig a templom építés történetét ismertette. Az istentisztelet orgonajátékát Wolthardt nagyenyedi orgonaművész látta el.

Utána közebed volt, melyen a környék magyarsága vagyonszerzés és felekezeti különbség nélkül vett részt. Ott láttuk br. Bánffy, a vidéknek lelkes és áldozatkész földesurat, a nagyenyedi ref. egyházmegye vezetőségét, az alsófehérmegyei Magyar Párt képviselőben Joksmann Ödönt, a Bethlen-kollégium tanárak közül Elekes Viktort. Az unitáriusok képviselői két tanár, dr. Borbély Ferenc és dr. Borbély István voltak jelen. A helybeliek seniora: a 84 éves Csikó Ferenc földbirtokos többi birtokos társával egy legszivesebb vendégszeretettel látta el a megjelenteket derült jókedvvel örvendtek annak, hogy sikerült Isten dicsőségének s a magyar köz-

désnek egy erős várat emelni. Közben az ifjuság a cigány ropogós muzsikájára reggelig tartó igen jól sikerült táncmulatságot rendezett. Nagyon jól talált az, hogy a nagyenyedi református diákok éppen akkor fejezték be érettségi vizsgájukat s tömegesen jelentek meg a rájuk váró szép és kedves lányok társaságában. Ahol fiatal nő és férfi, gazdag és szegény így összetart, ott nincs mit féltetni magyarságunkat. — Meg kell azonban külön is említenünk, hogy a templomépítés tervének, valamint a felszentelési ünnepnek a lelke a helybeli református lelkész, Szilágyi Aladár volt, kinek derék munkájához ezúton is gratulálunk.

GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI ÖSSZETARTÁS HOGYAN BIZTOSÍTSUNK?

Hogyan biztosítsunk?

Kezdjük az elemi ágazaton.

Ez alatt a cím alatt a tűz-, jég-, szállítmány-, árvíz- és állatbiztosításokat szokták összefoglalni, de ide sorolják még a betöréses lopás és üvegtörés elleni biztosításokat is.

A tűzbiztosítás egyike a legrégebb, legjobban kifejldött, a legismertebb és legjobban elterjedt biztosítási ágazatoknak.

Felöleli az épületek mindenféle fajtát, lak- és gazdasági épületek, bérházak, templomok, iskolák és más nyilvános épületek, bérházak, templomok, iskolák és más nyilvános épületek, háziingóságok, gazdasági átalányok, marhaállomány, felszerelés, termény és takarmány készletek egyben, szalmásgabona, takarmány, dohány, kikészítetlen len és kender, valamint nádkészletek, cséplőgépek, automobilonok, motoroskerékpárok, árukészletek, közraktárak, közraktári javak, lábbon állóerdők, épület és tűzita készletek, cser-, tölgy-, fenyőkéreg készletek, gyárak és ipartelepek, mozgófénykép színházak, valamint a tűz folytán előállott üzemszünetelésből, elmaradó lakbérjövdelemből eredő károk és a tüzeset következtében szükségessé vált rommaradvány és törmelék eltakarítási költségének biztosítását is.

Minden épületet *alépitményének* és *tetőzetének* minémúsége szerint bírálunk el.

Az alépitmény lehet a) *szilárd*, ha a falazat kő, téglá, vályog, vertfal stb. Az oromfalak fából is lehetnek, b) *fa*, c) *vegyes*, ha a falazat részben szilárd, részben fa, vagy faváz közé rakott téglá, vagy kő.

A fedélzet pedig lehet a) *kemény* (cserép, fém, pala, fedéllemez, fedélpép stb.), b) *puha* (zsindely, deszka, dránica, nád, szalma, gyékény), c) *vegyes*, ha

a kemény és puha tetőzet nincs egymástól oly kőből, léglából vagy betonból épült nyílás nélküli tűzfalal elválasztva, amely legalább 30 cm.-re tulemelkedik a tetőzetten.

A biztosítás kiterjedhet:

1. A *tetőzetre*, amely magában foglalja a fedél-széket a fedélborítékkal együtt, az oromdeszkázatot, a padlás talajt, valamint az ezenfelül levő összes épület-részeket. A költőgerendázatot az avval szerkesztett mennyezettel együtt.

Falazott kémények, tűz és oromfalak nem számítanak a tetőzethez.

2. A *falak kivételével az alépitmény összes elérhető részeire*. Ide számítjuk az ajtókat, ablakokat, padlókat, falépcsőket egyszóval a padlástalajon alól levő és az építmény kiegészítő részét képező összes alkat-részeket.

A kőlépcsők biztosítása nem tartozik ide.

3. *Falazatra*, amely alatt minden a föld felszine felett található falazatot, tehát kőlépcsőzetet és falazott kéményeket is értünk.

Alap és pince falak külön kikötés hiányában nincsenek biztosítva.

4. *Teljes építkezési értékre*, amikor az alap és pincefalak kivételével az épület minden része biztosítva van.

Falrongálás nem biztosítható, de biztosítható a falazat bizonyos része, valamint a tűzfalak és a kémények is.

Mivel tüzesetek alkalmával még a legjobb esetben is a falak annyira megfűstölődnek, vagy a vakolat annyira megrongálódik, hogy rendszerint az újra való vakolás, festés, vagy meszelés válik szükségessé: még szilárd alépitményű épületeket is a leghelyesebb mindig teljes építményű értékben biztosítani. Szilárd alépitményű épületeknek teljes építkezési értékben való biztosítása esetén földszintes épületeknél 25%, emeletes épületeknél 40% engedményt adnak a díjból. Ezt az engedményt csak kemény és zsindely fedélzetnél adják meg.

A *biztosításból ki vaunak zárva* az olyan épületek, amelyek per, vagy foglalás alatt állanak; a lakatlan, lebontás alá kerülő, elhanyagolt állapotban levő, kizárt tárgyak szomszédságában fekvő s azoktól kellőleg el nem különített, a helységen kívül, nehezen hozzáférhető helyen fekvő épületek; azok amelyekben tüzveszélyes, robbanó anyagok vannak, amelyeknek bérlői rossz anyagi viszonyok között élnek, amelyekben rossz hírű egyének fordulnak meg és amelyeket valamilyen elemi csapás (földomlás, vízáradás) fenyeget.

A törvény a biztosítási ügyletek megkötésénél *írásbeltséget* kíván. A biztosító által kiállított kötvénynek tartalmaznia kell: 1. a felek neveit, 2. a biztosítás tárgyát, 3. az eseményt, amely ellen a biztosítás írá-

nyul, 4. a biztosított összegel, 5. a biztosítás kezdetét és végét, 6. A biztosítási díjat, 7. aláírásokat. (A kötvény lényeges kellékei).

Már említettük, hogy a kötvényt a biztosított által benyújtott ajánlat alapján állítják ki.

Az ajánlatnak a lényeges kellékeken kívül tartalmaznia kell mindazt, amiből a biztosító az ajánlat elfogadása, vagy annak elutasítása, (elfogadás esetén) az alkalmazandó díjazás tekintetében döndhet.

A végből, hogy a biztosítottak ezeket az adatokat a biztosítónak rendelkezésére bocsáthassák: a biztosítók nyomtatott ajánlat űrlapokat bocsátanak a biztosítani kívánó közönség rendelkezésére.

A törvény értelmében köteles a biztosított a bevalláson eléje tett kérdésekre hűen és az igazságnak megfelelően válaszolni, mert ha az derülne ki, hogy valamit elhallgatott, vagy nem a tényállásnak megfelelően adott elő, a biztosító a biztosítási ügylet érvényességét még a kár után is megtámadhatja. (Közlési kötelezettség). L.

Baj a gabonapiacon. A legújabb termésrendelet a buza árát vagononként 45 ezer leuban állapítja meg. Ma már bizonyos, hogy ennyi árért a termelők nem adják el készleteiket. Ott ahol egyáltalán hajlandóság mutatkozik az eladásra: 50—52 ezer leut kérnek. A kereskedők azonban ezt az árat nem merik megadni, mert a spekulatív törvény óriási büntetéseket szab azokra, akik a megállapított árnál többet fizetnek. A gabona kereskedelem máris teljesen megbénult.

Heti piac.

Tájékoztató árak.

Arad: Az országos vásár nagyon élénken folyt le. Mind a felhajtás, mind a kereslet megfelelt a várakozásnak. Árak; kg-ként élősúlyban: marha 17—20, borjú 18—22, sertés 27—20 leu; marhabőr kg-ja 32 leu.

Kolozsvár: Buza mm. 510—520 leu, rozs 480, zab 510, árpa 460, tengeri 480. Lisztárak fehér nullás: 9'50, első osztályu: 8'50 leu, kenyérliszt 6'50.

Gazdasági gépek és eszközök. Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

Ipari mozgalmak.

A kolozsvári iparkamara szemleutja. A Torda vidéki szemleut után elhatározta a kolozsvári iparkamara, hogy a központtól elszigetelt városok és nagyközségek panaszainak gyors elintézése céljából rendszerezíti a körzeti szemléket. A második szemleuton, melyet július 22—23-ig tartanak meg, a Szamosvölgyét látogatja meg a kamara vezetősége. A tervek szerint július 22-én Szamosújvár, Dés és Bethlen, 23-án Beszterce és Naszód kerülnek sorra. A fenti helyeken tartandó üléseken képviselletni fogja magát Radna, Reiteg, Lápos, Zilah és Zsibó iparos és kereskedő-társadalma is.

A kolozsvári iparkamara közgyűlése. A kolozsvári iparkamara Kossuth Lajos-utcai székházában, melyet — mint jelentettük — újra a kamara rendelkezésére bocsátottak, nagyban folynak az átalakítási munkálatok. A kamara lágas épületébe, mint értesülünk, e hó végén már be is költözteti az iparkamara egy saját, mint több államintézmény és szindikátus hivatalos helyiségeit. A legközelebbi közgyűlést is az épületben tartják meg, egyszersmind megünneplik ez alkalommal a régi jog birtokbavételét.

Az adók aránytalan kiróvása ellen. A forgalmi és kereseti adók kiróvása nagy nyugtalanságot idézett elő az iparosok és kereskedők körében. A kiróvások ugyanis rendszertelenül történtek és nem állnak arányban más kereseti ágak adóival. A szenvedett sérelmeket csak egységes fellépéssel lehetne orvosoltatni. Üdvös volna tehát, ha más városok iparosai és kereskedői is követnék Kézdivásárhely példáját, amelynek polgárai egy népgyűlésen nagyon erélyes módon fejezték ki elégedetlenségüket és fölkérték az illetékes hatóságokat: hassanak oda, hogy a forgalmi és kereseti adó megállapításánál alkalmazzanak az eddiginél helyesebb, igazságosabb és elviselhetőbb mértéket. Állást foglaltak a város primárja ellen is, aki az iparosokat és kereskedőket durván terrorizálja.

Ipari piac.

Tájékoztató árak.

Bőrárak. (Kolozsvár): Lassu emelkedés állapítható meg. Árak a következők: prima lábas talp 150 leu, olcsóbb rendű 135—140, vaches coupon elsőrendű 230, vaches has-szél könnyű 90, nehéz 84—88 nyak középsúlyu 110, cseres hasítás 75—80, barna hasítás elsőrendű 120—150, barna tehén 160—170

barna pitling 180—190, barna borjúbőr 230—350, fekete fodros bőr 170—180 leu.

Vasárak. (Kolozsvár): Nyersvas kg.ként 11.50 leu, drótszeg 18.50, abroncsvas 13.50, szekértengely 25, zománczott edény 30, fehér bádóg 62 leu.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. július 17. —

1 dollár	= 210—	leu
1 font sterling	= 915—	"
1 svájci frank	= 36—	"
1 francia frank	= 12.60	"
1 lira	= 8.80	"
1 cseh korona	= 6.06	"
1 dinár	= 2.30	"
100 német márka	= —.15	"
100 magyar korona	= 1.70	"

MULATTATÓ

Lakodalom.

Valahol egy kis faluban nagy vigasság járja,
Ma esküdött hűséget a módos bíró lánya,
Muzsika szól, cseng a pohár, folyik a bor árja...

Nagyvigan van a vőlegény, de hogy is ne volna:
Mai napon a száz holdját még százzal megtoldta...
... Valahol sír egy szegény lány... hej, szóljon
[a nóta!...

Falú végén, csúpfedeles, kisablakos házba,
Ott fekszik egy szegénylegény, nagybetegen lázba?
... Azért borult a mennyasszony szive-lelke
[gyászba!...

Szilágyiné Wiedermann Margit.

A megbékült lelkek.

Nyár volt, a juliusi nap hevesen tüzött az arató munkások arcába. A nagy határon, amerre csak a szem lát, mindenfelé kisebb-nagyobb csoportokban folyt a munka a mindennapi kenyérért. Az Erdővölgyi-határ egyik részén Vidor Mihály is aratta kis buzaföldejét ifjú feleségével. A fiatal asszonykán meglátszott, hogy nem nagyon volt szokva ez ilyenmű nehéz munkához, de annál amennyire tőle tett, megtette a magáét. Gyors

kézzel szedte férje-ura után a rendeket. Közben vidáman eliréfáltak, beszélgettek sok mindenről. És telt az idő, nehéz munkával, de vidáman.

Tőlük oldalvást alig pár lépésre szép, nagy buzatábla sárgált, ahol egész sereg munkás fáradozott a betakarításon. Az öreg Sándor gazda mindenütt az aratók nyomában járt, buzdítva a lankadókat.

Olykor meg-megállt az öreg, pipára gyújtott és lopva, hogy a munkások észre ne vegyék: átnézet arra a fiatal párra. Az egyik munkás mégis észrevette a dolgot, ravaszul odanézett az öreg gazdához.

— Gazduram, kik aratnak odaát?

— Hogy kik aratnak? — szólt elgondolkozva. — Hadd arassanak... nem hull ki az aranygyűrű az ujjokból.

— Dehogy nem! — felelte egy nyelves asszony a csoportból. — Hiszen tudjuk... az a gazduram-leánya: Ágnes...

Az öreg bosszusan szivta pipáját. — Ugy kell neki, mehetett volna ő máshoz is: jó gazdához; nem kellene most így szenvednie naphosszat...

— Megáldja az Isten őket gazduram, mert szeretik egymást...

— Ne okoskodj, Eszter! — szólt az öreg mérgesen. — Azt te is tudhatod, hogy manapság szerelemből nem lehet megélni...

— De hiszen van gazduramnak szép vagyona, majd nekik is jut belőle...

— Én ugyan nem segítek rajtok: fiatalok, éljenek meg, ahogy tudnak.

Az aratók fejüket csóválva hallgatták az öreget. Eszter asszony is elhalgatott.

— Sohasem békül meg az öregnek a lelke, hogy a leánya hozzá nem illő legényhez ment — mormolta magában.

Az idő meg telt gyorsan, elmúlt már dél. Sándor gazda fáradtnak érezte csontjait, leheveredett egy kereszt tövében s kissé elszunnyadt.

Álmából mély égzengés riasztotta fel, körülnézett: Istenem még jég lesz! — suttogta magában. Szemei ismét arra az arató párra siklottak, akik az idő láttán megkettőzött szorgalommal igyekeztek.

A fellegek vészt jóslóan tornyosultak az égen, hatalmas villámlás és dörgés remegtette meg a munkások szívét. Sándor gazda mind sürűbben pillantgatott a fiatal arató párra. Szívébe büszkeség szállt: Dolgozni is tudnak, becsülettel, *egyikékre*.

— Gazduram, hallja gazduram! — szólt az egyik munkás. Eső jön, nem kellene kalangyálni?

Az öreg egy percig habozott, szétnézett, majd így szólt:

— Nem! Át kell mennünk a fiatalokhoz, mi lesz velük, ha elveri a jég kis gabonájukat? Sokan vagyunk, egy ketőre segítünk rajtuk...

Az emberek bámulva néztek össze, de csak egy percig, a másik pillanatban már gyors lépésekkel igyekeztek át ahoz a két aratóhoz. Munkához láttak szaporán; még Sándor gazda is ott szorgoskodott. Nem tell be egy óra és már elkészült a munka, minden szép rendben volt a fiatalok földjén.

Nagy szencse volt mégis, hogy a készülő vihar nem hozott egyebet néhány csepp esőnél. Most az aratók nyugodtan ülhetnek le uzsonnájuk elfogyasztására. A pacsirták is elébujtak fészkeikből s a balzsamos légbe szállva csicsergették esti éneküket. A megbékült lelkek egymás mellett ülve szemlélték a természet ragyogó szépségét, e percben mindnyájan egyre gondolniak: meg kell békülniök az embereknek is, midőn megbékült a haragos természet...

— Édes apám, — szólt Mihály, megzavarva a csendet. — Mendegéljen szépen haza ugyis mindjárt este van, aztán el is van bággyadva. Dolgozott eleget életében, most rajtunk a sor fiatalokon.

— Igazad van fiam, igazad! — bólintott az öreg és boldogan elindult hazafelé.

Pálffy Miklós.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ref. lelk. hivatal Igazfalva. A 638 Leut köszönettel elszámoltuk. Ezután 30 példányt küldünk b. címére. — *Kelemen József Csikcsicsó.* A 231 Leut köszönettel elkönyveltük. — *Cs. D. Gyulafehérvár, Újvilág.* Folyó félévre még 13 Leu megküldését kérjük. — *Sz. Sz. I. Lugos.* A 9 példány előfizetése a múlt 1922. évre rendben van. — *A. J. Vicze.* Lapunk 1921 dec. 1-től jár b. címére, bevételzetünk 44 Leut, előfizetés lejárt 1922 dec. 1., a most küldött 44 Leut tehát folyó évi január 1-től számít. Jul. 1-től a folyó évre még 13 Leu megküldését kérjük. — *K. J. Vingárd.* A folyó évre még 13 Leu megküldését kérjük. — *M. J. Mezöujlak.* A folyó évi előfizetés teljes rendezésére még 13 Leu szükséges. — *J. J. Zalatna.* A 11 Leut köszönettel elszámoltuk, a folyó évre még 11 Leu megküldését kérjük. — *M. J. Búrgezd.* Ezen félévi előfizetés rendezésére még 13 Leu szükséges. — *H. F. Hidalmás.* A múlt évi előfizetés rendben, a folyó évre még 22 Leu megküldését kérjük. — *Özv. M. K. Székelyföldvár.* A folyó évre még 6 Leu megküldését kérjük. — *B. E. Erdőd.* Köszönjük a 4 új előfizetőt. — *K. J. Székpaták.* A folyó évre még 15 Leu megküldését kérjük. — *D. K. V. K. Bábony.* A folyó évi előfizetés rendezéséhez még 13 Leu szükséges. — *Sz. F. Küsmöd.* Folyó félévre még 13 Leu megküldését kérjük. — *Az alábbiak előfizetése lejárt, illetve*

lejár. J. E. Tur. Folyó évi jul. 1. a küldött 22 Leu becsapításával. — *O. P. F. Bélafalva.* 1922 jul. 1. *Iff. D. E. Kolozsvár.* 1922 jul. 1. — *Iff. Gr. B. Ö. Aranyosgyéres.* 1922. dec. 31. *G. T. Alsóboldogfalva.* 1922 jul. 1. *Özv. K. L. Marosvásárhely.* 1923 apr. 1. — *Isar-teátület Szilágycseh.* 1922 jul. 9. — *Özv. Dr. A. L. Bánffyfyhunyad.* 1922. nov. 15. — *N. K. Kolozs.* 1922 aug. 1. — *T. J. Kolozs.* 1922 jan. 15. *Z. B. Kolozs.* 1922. nov. 15. — *Z. J. Kolozs.* 1922. máj. 15. — *Z. Szabó S. Kolozs.* 1922. febr. 15. — *H. S. Kolozs.* 1922 nov. 15. — *A. A. Kolozs.* 1922 nov. 15. — *K. J. Harasztos.* 1922 máj. 25. — *Cs. A. Érendréd.* — 1923. máj. 25. — *F. L. Érendréd.* 1922 máj. 25. — *H. G. Brassó.* 1922 dec. 1. — *Lignum fatermelő cég Kolozsvár.* 1922 dec. 1. — *P. L. Tekerőpaták.* 1923 márc. 1. — *Gy. B. Tekerőpaták.* 1922. dec. 1. — *K. F. Versei* haladásról tanuskodnak. Csak mély és őszinte érzelmeiket igyekezzék versbe önteni. Az üres frázisokat kerülje. Biztatását köszönjük. — *J. D.* Az arankáról szóló cikk jönni fog. — *G. L. Szavalókönyvvel* még szolgálhatunk. — *P. A.* Olvassa figyelmesen a biztosításról szóló cikkeket.

Apró hirdetések.

Gyenge gyomruak, makacs hasmenésben szenvedők használjanak Hary-féle Afonya-gyógybort.

Virág kedvelők eredményesen használják a régóta bevált Hary-féle „Flóra” növény és virágtápsót. Dús levél fejlődést és tartós virágzást hoz létre. Egy csomag (10 adag) ára 15 leu. Öt csomagot díjtalanul (franco) szállít Hary Sándor gyógyszerész, Campeni—Topánfalva, Tordaaranyos-megye. Kérje minden gyógyszerertárban és Drogeriában. Viszont eladóknak magas engedmény.

Idei termésű baltacim meg kapható kgr.-ként 35 Leuért, mázsás tételekben is Várkonyi Imre biharpüspöki tanító gazdaságában. (Piscopia—Biharpüspöki Bihar megye.)

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására ismét mindenütt kapható.
Ügyeljünk a KWIZDA névre.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.